

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

4. Agonia, & sudor sanguineus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Gen. 22. Suspice, suspice cælum, Salvator, & A
numerā stellas. Quis fecisti rem hanc, ben-
dicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut
stellas cœli, & velut arenam, quæ est in littore
maris. Possidebit semen tuum portas inimi-
corum tuorum, & benedicentur in semine tuo
omnes gentes terra, quia obedisti voci mea. O
verè Abrahamides! o verè Ioseph, quod est
risus æterni Patris! o divine Aries corni-
bus bærens inter perplexas peccatorum
hominum vespes ad immolationis aram, B
jam nunc propora, ac libenter ascende.

2 Reg. 17. En, en jam tempus advenit, quo per-
ditum humanum genus immolatione
tuâ, & holocausto redimatur. En jam ho-
ra, quâ misera Adæ mortalitas captivitate
mortis est liberanda. Craftinâ die erit
mundo salus per te, Domine exercituum.
Craftinâ, o verè David, ingens ille Phi-
listheus humanitatis tuæ fundâ, tuorum
que quinque vulnerum lapidibus con-
sternetur.

Psal. 95. O summe cælorum Princeps! o totius
mundi Monarcha! o Rex Regum, &
Dominus dominantiū, en jam te omnes
opperiuntur: omnes quotquot in Limbo
adhuc captivi detinentur, in te unum
spem, & oculos conjecerunt: nos ipsi à
totjam annorum millibus te expectavimus;
te, inquam, nostræ gloriæ autho-
rem, ac ruinatum nostrarum restaurato-
rem exoptavimus, ut judicares tandem
in nationibus, impleres ruinas conquassa-
res capita in terra multorum. Craftinâ, o
hominum, ac Angelorum lætitia, delebi-
tur iniquitas terra, & regnabit à ligno super
nos Salvator mundi. Craftinâ, nec diu-
nius, veteres omnes implebuntur fi-
curæ, omnia Prophetarum oracula complebun-
tur, ut justificeris in sermonibus tuis, & vin-
cas, cum judicaris.

Psal. 50. En, en tandem dies illuxit reparatio-
nis antique, felicitatis æterne. En jam finitâ
diuturnâ illâ peccati originalis eclipsi,
dies serenus adest, quo Tartara expugna-
ta, Diabolus victus, & Paradisi erunt re-
pagula reserata. Et quid adhuc moror?
Psal. 13. Attollite, attollite portas, Principes, vestras,
& elevamini portæ eternales, & introibit Rex
gloria.

Speranza Scriptura selecta.

AGONIA, ET SUDOR sanguineus.

PVNCTVM IV.

Et factus est sudor ejus, sicut gut-
tæ sanguinis decurrentis in
terram. Luc. 22.

C Ed quid est, quod adhuc vita, per
quam, & cui omnia vivunt, fit in ago-
nia? Quid est, quod nihilominus Salva-
tor meus rotus sanguine madet? Confor-
tatus equidem est, inquit Beda Venera-
bilis, sed tali confortatione, quæ dolo-
rem non minuit, sed magis auxit: confor-
tatus enim est ex fructu magnitudine,
non subtrahit doloris amaritudine.

Erat agonia ista, inquit Lyranus, relu-
ctatio sensualitatis mortem horrentis, &
Ætatio ipsam acceptantis: quia virtute
divinâ qualibet pars permittebatur age-
re, & paci, quod erat sibi proprium.

Ergo omnium viventium vita in ago-
niâ! O mortales! o peccatores! Nunquid Isa. 7.
D parum vobis, agonen exhibere hominibus; & iuxta Sept.
quomodo Domino exhibetis agonen?

En, en Pontifex Onias, cuius facies, & 2. Mac. 3.
color immutatus (ob templi, animarum
scilicet nostrarum direptionem) declara-
bat internum animi dolorem, Græcē declara-
bat animi agoniam.

Durum certè bellum (ut verè ait Si-
mon de Cassia) gerebatur in animâ Chri-
sti, e cuius iæibus sanguis tam latè ma-
nabat.

Ut sudat! ut agonizanti sudor diffuit!
ut digitæ ejus, ac labia, omniaque membra
distillant myrrham primam, aut fluentem, vel
transuentem ex se sponte, clavibus, & mu-
cronelance, non expectato!

Sed heu! heu mi Jesu! qualis sudor iste
tuus? Quare rubrum est indumentum tuum, Isa. 63.
& vestimenta tua sicut calcantium in torcu-
lari? Quis est iste, qui venit de Edore (de Hebr.
Cant. 5. tam

Zzz

Isa. 25. tam rubio sudore) tinctis vestibus de Bostra, A. et sanguis Medici (sic pulchre Augustinus)
perfusis quasi in vindemiam?

*Nunc verè: Et faciet Dominus (in hoc
horto) convivium vindemiam defacata.*

Cant. 1. *Boris Cypri* (ex se præ maturitate, &
charitatis calore præruptus. (Hebr. Co-
pher, balsami) dilectus meus mihi in vineis
Engaddi (fontis, sive oculi felicitatis, aut fontis,
sive oculi incisionis, vel scissura.) O san-
guis! o balsamum à fonte divinæ pieratis,

Eccl. 50.. ab æternæ felicitatis oculo, ab incisioni-
bus, ac veluti scissuris omnium venarum!

Simon (paternæ obediens voluntati) Sa-
cerdos magnus, consummatione fungens in arâ,
amplificare oblationem Excelsi, porrexit ma-
num suam in libatione, & libavit de sanguine
novo.

*O nectar ori divino suavissimum! o
mustum absque (consolationis) spiraculo,
quod (præ nimio amoris calore totum e-
bulliens) langunculas (arteriarum) novas
quasi disrumpit; ut totum in Dei libamen
offeratur!*

*Et certè amore sudat; amore patiendi
præcurrit in sibi, ut sponte sacrum hunc
Sanguinem fundat: nullus hic etenim
ministros video, ferrari, nullum, spinas
nullas, nec flagella video.*

*Effluit intactus non jussus ab artibus hu-
mor, D. Nil opus est vestris, turba scelestas fla-
gris.*

*Amorem hic solum intueor, qui ab hoc
verè amoris Martyre sanguinem elicit.*

Greg. in Ps. 5. En pelicanus, qui totum sese lancinat,
ut pulli ejus ad naturæ miraculum, ac ad
pœnit.

*Christus verè amoris prodigium reviviscant. Verè peli-
canus, qui ut filios satureret, esurit, ut poter-
et sit, ut reficiat, deficit, ut saginet;*

*marcit, ut siccio implete, & sanguine, hau-
sto suis è visceribus cruento extabescit.*

*Solent Medici ægrorum venas fre-
quentius aperire, perrard suas En, en
cælestis, ac misericors languorum om-
nium nostrorum Medicus, qui de cælo
venir, quique, ut nostris omnium mede-
atur morbis, proprium sibi è venis omni-
bus sanguinem elicit. Dicatum jam fuerat:
Servo pessimo latus sanguinare. Sed lex mo-
ddi misericordiores immutata est: Effusus*

& factum est medicamentum phreneticum. Aug. 11. 13.

*Bibimus (heu quoties!) sicut aquam in Ioan.
iniquitatem, & inde in hydropisian, para-*

*lysin, aliisque morbos incidimus. Tu,
o cælestis Medice, sanans omnem languo-
rem, & omnem infirmitatem misericor-
diâ moros, languores nostros ipse tulisti,*

& dolores nostros ipse portasti. In te Isa. 53.

omnem medicamentorum vim, quâ nos

*ægri indigebamus, ex eritis es, atque ita
cum nos humores noxios desudare*

*deberemus, tu pro nobis sanguinem de-
sudasti. Tu apertis undique venis cruo-*

*rem tuum effluere permisisti. Tu expur-
gantem fellis, & acetii amarissimam po-*

tionem pro nobis degustasti, ut nobis æ-

gris medelam afferres.

*Pulli ejus lambent sanguinem. Alii, volu-
tabuntur in sanguine. O; ò ergo faxit, o Alij.*

*voluter ipse in hoc sanguine, neque ingra-
to dicatur mihi: Terra, ne operias sanguinem*

*meum, nec inveniat in se locum latendi
clamor meus.*

At quis, rogo clamor? Planè ille. Aperi

michi, foror mea sponsa, aperi mihi, quia ca-

pus meum plenum est rora, & cincinni mei

guttæ noctum. Et ipse, tam altè, ac

peracutè roties pulsato corde, adhuc

cum Petro dormiam? nec protinus sur-

gam, ut jam meo dilecto aperiam? siuam-

que eum totum in suo, nec introducam il-

lum in domum animæ, & in cubiculum cor-

dis mei, ut illius sudores extergam, ut il-

lius lacrymas colligam?

O quam verè! Plorans ploravit in morte. Thren. 1.

& lacryma ejus in maxilla ejus! Et certè Verè plorans

plorans ploravit; quod est, largiter, ac effu-

sè ploravit: non enim ab oculis solum

ambobus; sed ab omnibus præterea po-

ris, atque centrum arteriarum oculis Arg-

us, aut non fecis ac unam è sanctis illis

Prophetæ animalibus oculorum plenis,

lacrymas, immò sanguinem fudit: gros-

sis liquide sudorum guttis totus made-

bat, ut satur Theodoretus. Sed heu heu! Theod. in

verè in nocte: quia verè nonne illa noxe ei Cat. Luc. 22.

fuit, dum è somnolentis amicis illis con-

solantem quæsivit aliquem, & non inve-

nit? Solum comites astiterunt tibi;

Domine

Domine Iesu, iniq[ue]tates meæ, & q[uod]que A sanguinis, qui de agone tuo sudat, Domine, usque ad terram decurrat, & ap[er]iat terra os suum, & bibat illum, & clamet ad te, & tecum ad Patrem, melius quām sanguis Abel.

Iniquitas nimis domus Israel, & Iuda magna est nimis valde. Et repleta est terra sanguinibus. Peccata inundaverunt, & sanguis sanguinem tetigit. Idcirco Christi sanguis in terram peccatorum sanguinem mandat, quasi quoddam diluvium aperiens venarum cataractis cecidit, ut eam expiat. Ita Cassiodorus ad illa verba: Et copioſa apud eum redemptio. Pretiosus, ait, ille sanguis tantum fuit virtute d[omi]nissimis, ut velut quoddam diluvium salutare Orbem terrarum a suis sordibus expurgaret. Undique scilicet sudavit: nec, velut ait Bernardus, solis oculis, sed quasi membris omnibus flevit, ut totum corpus eius, quod est Ecclesia, torius corporis lachrymis purgaretur.

Idem alibi, & peregregri: Contritum est cor meum in me ipso, ait Propheta Scissitur corde interius, scissa est & exterius pellis nostri Salomonis: effusus est sudor sanguineus super terram. Rubricata est rosa Passionis, & charitatis Christi rubicundi Iesu. Ecce quām rubicundus! Nec vacat mysterio ista languinis Iesu generalis effusio: sudavit enim toto corpore sanguinem, qui nostras venerat tollere infirmates, ex corpore nostro, & sanguine contractas, ut ad convalescentiam, & sanitatem torius corporis, spiritualisque Ecclesie sufficeret sudor sanguineus ab omni parte corporis, capitatis scilicet nostri Iesu Christi effusus. Liberati ergo sumus de sanguinibus.

Pulchre Chrysostomus: Hic sanguis effusus universum abluit Orbem terrarum, hoc lavatur anima, hoc ornatur, hoc incenditur. Hujus sanguinis effusio cælum pervium fecit. Ex Paradiſo fons fecerunt, a quo sensibiles fluvii emanarent. Juxta hunc fontem non salices steriles gerinrant, sed arbores cælum ipsum attingentes, quæ fructus temperatissimos solidos semper producent. Si quis restuat, ad hunc fontem se conferat, & recrabatur.

Diego de Sacra. Sed urinam, utinam ait piè Diego de Sacra. Dom. Paff. Sacramentis dominicæ Passionis) gutta

Erit autem sanguis vobis in signum, (sic dictum est olim) videbo sanguinem, & transibo vos, nec erit in vobis plaga dispersa, quando percussero terram Egypti. Hoc plane sanguine aspersa, vel intincta anima à plagiis cælestis iræ fiet immunitis. Intingatur ergo, aut rubeat pes tuus (tuorum affectuum) in sanguine, quo servari, mundari, abliui valeas.

Quid stas? (ita: Anselmus ad animam) Quid stas? acire, & suavissimas illas guttas lambe, noli dormire cum Petro, ne merearis audire: Sic non potuisti una hora vigilare mecum?

Cæterum ò quām vereor, ne & mihi illud dicatur, ac durius exprobretur: Multo labore sudatum est, & non exivit de eâ nimia rubigo ejus, neque per ignem. Nimio cerè labore sudatum est, quia gutta non aquæ, sed sanguinis extiterunt. Et quid, inquam, gutta? Græcè, ἡμέρα, aut grumi sanguinis, id est, magnæ crassæ que sanguinis guttae; & juxta Irenæum globi sanguinis, nec cadentis tantum, sed de currentis in terram. Pluvia hujus pretiosæ guttas quis dimumeravit? O pluviam erg! ò flumen, ut aptius dicam, nunc versum in Sanguinem! Et non exivit nimia rubigo ejus, neque per ignem amoris tanti!

Heu! quis calorem unquām majorem vidit? quis flamمام accensam magis? Nunquid non iste torris crutus de igne? An non videtis, quām torus anhelet, quām ardor ardeat? Ut ad charitatis ignem factum est cor ejus (interpreti Justino Martyr. Dial. contra Tryphonem. Thren. 2.)

Effusum est in terrâ jecur meum. Metronymia: Effusus est in terrâ sanguis meus. Iudor. Jecur est officina sanguinis. Iudorus: Jecur amoris, affectuumque receptaculum. Effusum est ergo in terrâ jecur meum, hoc est, præ amore largiter sanguinem fudi.

fudi. Septuaginta: *Efusia est in terrâ gloria: Et qualis is sanguis nisi divinus?*

O pretiosi verè prodigum Sanguinis! Olim de victimarum sanguine peccatores tantummodo aspergebantur: nunc in hoc latè effuso lavaco ablui possunt. *Lavabis me, & super nivem dealabor. Et dealbarerunt eis in sanguine agni. In animalium sanguine, penè dixerim, avarus, in suo effundendo prodigus.*

Messui myrrham meam cum aromatibus meis. Messores ut sudant! Ut cum magno calore magna tritura venit!

Magnaque cum magno venit trituratior.

O divine Messor! Utin amoris meritis non passionis alie cuius spicas, ut Martires, sed totos passionum manipulos sibi merit, & propterea sudat! Alii fasciculos myrræ tantum sibi colligunt: Christus latos myrræ campos sibi merit. Metuat quidem alii in sudore vultus: at Christus in sudore, non vultus tantum, sed in sudore, eoque sanguineo totius corporis sibi merit.

Empti siquidem esti pretio magno. Scientes, quid non corruptibilis auro, vel argento redempti esti de vanâ vestâ conuersatione paternæ traditionis, sed pretioso Sanguine quasi Agni immaculati. Cum nimis rei cuiusdam valde affecti, ac propensi sumus, oūque eam comparare utcunque volumus, dicere amamus: Ematur, constet, pendatque quantitas. Vendidit mercator ille, ac libentissime omnia, qua habuit, & emiream, margaritam videlicet, quam

summoperè exopraverat. En divinissimus mercator, qui ut animas nostras sibi coëmeret, venarum omnium suarum crumenas aperuit, pretiosissimumque sui totius Sanguinis pretium persolvit. Sacculum pecunia secum tulit in horro, solutionemque fecit: In die plene Luna reversurus est in Cruce, ubi summâ illâ amoris plenitudine è quinque vulneribus totum perfundens sanguinem dicer: Consummatum est. Jam complectè scilicet pretium est persolutum, & dum ex latero vel demortui sanguis adiuc effluet, quasi crumenâ non solum aperiet, sed invertet, ut ne vel unius quidem numi gutta superflit.

*Psal. 50.
Apoc. 7.*

Cant. 5.

Gen. 3.

*1. Cor. 6.
2. Pet. 1.*

Matth. 13.

*Christus avi-
dus mercator.*

Prov. 7.

Isai. 19.

A. Assistat hic devota anima, (velut moneta in sermone de Passione Beda) & Paf. Bed. serm. de sanguinis aspersionem melius loquentem, *Hebr. 12.* pretiosas guttas suscipiat, & rubicundum dilecti sui corpus fletu abluat, & gratiarum actione tergit.

Accedat, ut jam dictum est, ad hanc sanguinis aspersionem melius loquentem, *Hebr. 12.* quam Abel. Loquitur enim modò, & clamat misericordiam, clamatura postea B justitiam, ac mugitura, si conculeetur, si polluantur. Non accusat frater, inquit *Ambro. 1. de Ambrosius, ne videatur particida: non Paradiso. accusat vox eius, non anima ejus; sed vox sanguinis accusat, quem ipse fudisti.*

Irritam quis faciens legem Moysi, sine ullâ miseratione, duobus vel tribus testibus moritur: quātū magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaveris, & sanguinem testamenti pollutum duxeris, in quo sanctificatus es?

Iotuatur hunc sanguinem, & elephantum more acuatur in pralium. Non acquiescat carnis, & sanguini, sed usque ad sanguinem resifat.

*Gutta roris antelucani in horro illam a. Sip. in-
spicit, donec fiat in Cruce pluvia grandis,
eāque sanguinis diluvium perfundat.*

O beatum interea hortulum hīc guttulis irrigatum! beatiorem illo voluptatis horto, qui fonte quadrifido dicitur irrigari! ad qnem alludens Nazianzenus, *Naz. or. de* Bluebat, inquit, regiussanguis, & de Pa- Christo patet radiso illo cœlesti ororis flumina manabant. Opluviam verè auream, quæ inebriat terram, & germinare eam facit!

Sterilissima terra humani cordis, si rore, immò pluvia impinguata sanguinis, quæ facta est in Gethsemani, quod est val. *Hebr. 12.* pinguis, fructum ullum non ferat. Ingratissimum cor, si pro sanguinem tam abunde profusus, lacrymam vel solam non effundit. Ingratissimum, inquam, si sanguini, & stuantique Demino non nisi obli- vionis, & ingravidinis succurrat glacie.

Terra sepe venientem saper se bibens im- *Hebr. 6.* brem, & proferens spinas, ac tribulos, reproba- est, & maledicto proxima.

En, en sanguis ejus strictissime exqui- *Gen. 42.* retur... *Exod. 4.*

O ingrata, annon Sanguis iste tam pro-

profusus, ut in terram decurrat, mare illud est rubrum, in quo infernalis demersus est Pharaon? Tu peccatorum Aegyptios jam demersos rursum ad vitam revocabis?

D. Laur. Inſt.
de triumpho
Christi ago-
m. c. 6.

Verum accedite interim huc in spiritu omnes vos, qui pietatis viscera gustastis, & qui de Domino sentitis in bonitate, atque in simplicitate cordis quæritis illum. Sic de votissime Justinianus. Accedite, inquam, & quale vobis coram positum sit compassionis incentivum, attentissime considerate. Redemptorem vestrum, Regemque celorum orantem, pavorem, agonizantem, sanguine sudantem mentis oculo contemplamini, non tam sine profluvio lacrymarum. Quomodo, oro, lacrymas continere valebitis, aspicientes piissimi Domini guttas sanguinis decurrentes in terram? Cernite diligenter Dominum Iesum, totius sanctitatis fontem, pallentem facie, genibus flexum, trementem corpore, corde vero mortore transfixum, vultu rubricatum sudore sanguineo, & juxta Angelum eundem adhortantem. Compatimini, gemite, flete, ululate. Quanta lateat in corde tristitia, ex vultus madefactione cognoscite, quam intolerabilis futura sit passio, ex sudoris qualitate colligite. Porro si ex sola passionis consideratione illius penè defecit vita, quid in ipso Crucis ager supplicio? Si in certamiois sui initio tantum prævaleret mortor: alapa, convitia, flagella, acerum, fel, arundo, spuma, clavi, lancea quantum actura sint, qui potest, excogitet. Plorate itaque, & mente proprius accedendo, mortenti conformamini, atque juxta cordis vestri prudentiam consolatoria verba proferte: quia maximum eloqua pia, & lacrymosa compassio afflito præstant solatium.

E Expedite, dilecta animæ, ex qualitate, & quantitate sudoris, maximas sponsi vestri angustias, sine quibus neque sanguis sudore emittit, neque copia tanta, ut terram rigaret, defluere posuisset. Expedite, quod singulis ex artibus sanguis emanavit, ut singula Ecclesiæ membra Christi mortem desleant, ut profectæ quæcumque guttam aliquam sanguinis illius ad abluenda peccata sibi colligant,

Aut dignoscant, quam liberaliter per tot fontes, quot membra habebat, Sanguinem illis suum propinet. Expendite, quod Sanguis in subjectam terram profluxerit, ad noxas auferendas hominum, terrenis studiis capiuntur. Demum quod decurserint in humum guttaræ, quo scilicet intellegatis, accelerandum vobis esse, si Sanguiueus currit. Unde nisi in hac vita scaturientem illius Sanguinem hauriat, & recondatis, post mortem utique defluxerit, ut nihil vobis ex eo superstet.

GLADII, ET FVSTES.

PVNCTVM V.

Turba multa cum gladiis, & fustibus, laternis, & facibus, & armis: Matth. 26.

Ioan. 18.

C Onjuratio, conjuratio. Inventa est enim Conjuratio in viris Iuda Pagin. In viro Iuda. Chaldaeus: Inventa est rebellio in viris Iuda, & habitatoribus Ierusalem. Fuge, dilecte mi, & assimilare caprae, binnuloque cervorum super montes aromatum. Fuge, heu fugue: quia non in regale solium, ut olim Septennis Joas, sed in patibulum, sed infamem in crucem evehetis.

A Athalia illa vox est, & Athalia sonat horam, vel tempus Domino, & tempus illius advenit: Et hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.

E Jam ex nunc mysticus hic caper emissus est in solitudinem, id est in sinum Patris: quia juxta Glossam, in celum Divinitas tempore passionis abiisse dicitur, non locum mutans, sed quodammodo virtutem cohibens, ut possint impi consummare passionem. Quod enim diffugiat cubans in amoris animatum nostratum meridic quo diffugiat, qui nunquam fugit, nisi ubi venerunt ad eum, ut raperent, Ioan. 6. & facerent eum Regem? Quod abeat divinus Samson undique circumligatus?

Fugit Adam primus, & se se abscondit in horto: at non fugit secundus, sed ob viam perrexit armatis.

Zzz 3. 112.

4. Reg. II.
Ier. VI.
Cant. 8.

Hebr.
Math. 26.
Lev. 16.
Gloss. ibid.
Christi divi-
nitatis tempore
passionis ejus
velut in celum
abiit.